YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
14 päivänä joulukuuta 1962 *

Yhdistetyissä asioissa 2/62 ja 3/62,

Euroopan talousyhteisön komissio, asiamiehenään Euroopan yhteisöjen toimielinten oikeudellinen neuvonantaja Hubert Ehring, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Euroopan yhteisöjen toimielinten oikeudellisen yksikön sihteeri Henri Manzanarès, 2 place de Metz,

kantajana,

vastaan

1) **Luxemburgin suurherttuakunta** (asia 2/62), asiamiehenään ulkoasiainministeriön avustava oikeudellinen neuvonantaja Jean Rettel, prosessiosoite Luxemburgin ulkoasiainministeriö, 5 rue Notre-Dame,

2) **Belgian kuningaskunta** (asia 3/62), edustajinaan apulaispääministeri ja ulkoasiainministeri sekä asiamiehinään ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeriön johtaja Jacques Karelle, avustajana asianajaja Marcel Verschelden, Cour d'appel de Bruxelles, prosessiosoite Luxemburgissa Belgian suurlähetystö, 9 boulevard du Prince-Henri,

vastaajina,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan

1. Belgiassa ja Luxemburgissa maustekakkujen tuontilisenssejä annettaessa kannettavan erityisen maksun korotusten ja

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

2. kyseisen maksun ulottamisen koskemaan yhteisen tullitariffin nimikkeeseen 19.08 kuuluvia maustekakkujen kaltaisia tuotteita

lainmukaisuus, joka on saatettu riidanalaiseksi, koska kyseiset toimenpiteet toteutettiin vasta 1.1.1958 jälkeen,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti A. M. Donner, jaostojen puheenjohtajat L. Delvaux ja R. Rossi, tuomarit O. Riese, Ch. L. Hammes, A. Trabucchi ja R. Lecourt (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: K. Roemer,
kirjaaja: A. Van Houtte,

on antanut seuraavan

tuomion

Tutkittavaksi ottaminen

Vastaajat vaativat, että kannetta ei oteta tutkittavaksi ja väittävät, että komissio on estänyt riidanalaisen tilanteen oikaisemisen, kun se vaati virheellisesti riidan kohteena olevien toimenpiteiden lykkäämistä ennen kuin se teki ratkaisunsa poikkeushakemuksista, jotka vastaajat esittivät perustamissopimuksen 226 artiklan sekä ministerineuvoston 4.4.1962 perustamissopimuksen 235 artiklan nojalla antaman asetuksen perusteella.

Vastaajien mukaan komissio on menettänyt oikeutensa nostaa kanne vastaajia vastaan perustamissopimuksen rikkomisesta "valtuuksien väärinkäytön ja liiallisen lain kirjaimeen nojautumisen" perusteella ja koska se on laiminlyönyt velvollisuuksiinsa kuuluvan kyseisten hakemusten kiireellisen käsittelyn.

Koska komission velvollisuus on 155 artiklan mukaan huolehtia siitä, että perusta-

missopimuksen määräyksiä noudatetaan, siltä ei voida ottaa pois oikeutta käyttää 169 artiklan mukaan sille kuuluvaa olennaista valtuutta valvoa niiden noudattamista.

Jos 169 artiklan soveltaminen voitaisiin estää esittämällä oikaisupyyntö, kyseinen artikla menettäisi vaikutuksensa.

Poikkeusta perustamissopimuksen yleisistä oikeussäännöistä koskevalla hakemuksella, joka lisäksi esillä olevassa asiassa esitettiin erittäin myöhään, ei voi olla sellaista vaikutusta, että kyseisten sääntöjen vastaiset yksipuolisesti toteutetut toimenpiteet tulevat sääntöjenmukaisiksi eikä sen perusteella näin ollen voida jälkikäteen laillistaa alun perin tehtyä rikkomusta.

Esillä olevassa asiassa käytetyt poikkeusmenettelyt, joiden ratkaisu riippui komission arviosta, ja seuraamusmenettely, jota komissio voi soveltaa 169 artiklan nojalla, ovat luonteeltaan ja vaikutuksiltaan erilliset, eikä poikkeusmenettelyillä voida millään tavalla estää seuraamusmenettelyä.

Ei ole tarpeellista tutkia, voiko komission oikeuksien mahdollinen väärinkäyttö poistaa kaikki 169 artiklan perusteella sen käytettävissä olevat keinot, sillä on riittävää todeta, että esillä olevassa asiassa tällaista väärinkäyttöä ei ole näytetty toteen eikä siitä ole myöskään esitetty todisteita.

Lisäksi suullisesta käsittelystä käy ilmi, että vastaajat laiminlöivät hakemustensa ratkaisua varten tarpeellisen aineiston toimittamisen komissiolle.

Sitä paitsi komission mahdollinen virhe, joka olisi ratkaistava erillisenä asiana, ei vaikuta millään tavalla perustamissopimuksen rikkomista koskevaan kanteeseen, joka on nostettu sellaisia päätöksiä vastaan, jotka ovat edelleen voimassa ja joiden lainmukaisuutta yhteisöjen tuomioistuimen on tutkittava.

Näin ollen kanteet otetaan tutkittaviksi.

Pääasia

Kanteilla pyydetään julistamaan sääntöjenvastaisiksi maustekakuille määrätyn erityisen tuontimaksun korotus, joka toteutettiin perustamissopimuksen voimaantulon jälkeen, sekä kyseisen 9 ja 12 artiklassa kielletyn vaikutukseltaan tullia vastaavana pidettävän maksun ulottaminen koskemaan tiettyjä samankaltaisia tuotteita.

1. Vaikutukseltaan tullia vastaava maksu

Yhteisön perustana on 9 artiklan mukaan tulliliitto, joka perustuu tulleja ja "kaikkia vaikutukseltaan vastaavia maksuja" koskevaan kieltoon.

Perustamissopimuksen 12 artiklaan sisältyy kielto ottaa käyttöön "uusia ... tuontitulleja taikka vaikutukseltaan vastaavia maksuja" ja korottaa jo sovellettavia tulleja tai maksuja.

Edellä mainittujen artiklojen paikka "yhteisön perustaa" käsittelevän osan alussa, 9 artiklan paikka aivan "tavaroiden vapaata liikkuvuutta" koskevan osaston alussa ja 12 artiklan paikka "tullien poistamiselle" omistetun jakson alussa, on riittävä osoitus niihin sisältyvien kieltojen olennaisesta merkityksestä.

Kyseisten kieltojen merkitys perustuu siihen, että perustamissopimuksessa pyrittiin sulkemaan pois kaikki sen soveltamiseen liittyvät puutteet sen estämiseksi, että kieltoja voidaan kiertää erilaisilla tulli- tai verotustoimenpiteillä.

Tämän vuoksi täsmennetään (17 artiklassa), että 9 artiklassa määrättyjä kieltoja sovelletaan myös veronluonteisten tullien ollessa kyseessä.

Perustamissopimuksen 95 artiklalla, jonka paikka on sekä "yhteisön politiikalle" omistetussa osassa että "veroja ja maksuja koskevia määräyksiä" käsittelevässä luvussa, pyritään estämään kieltojen sellaiset väärinkäytökset, jotka verotustoimenpiteillä voidaan tehdä mahdollisiksi.

Tämä pyrkimys on viety niin pitkälle, että jäsenvaltiota kielletään millään tavalla kantamasta korkeampia maksuja muiden jäsenvaltioiden tuotteista kuin omista tuotteistaan taikka määräämästä kyseisten valtioiden tuotteille sisäisiä maksuja, jotka ovat omiaan välillisesti "suojaamaan" sen kotimaisia tuotteita.

Näin ollen 9 ja 12 artiklan selkeys, ehdottomuus ja rajoittamaton soveltamisala sekä niiden määräysten ja koko perustamissopimuksen johdonmukaisuus osoittavat, että uusien tullien käyttöönottoa koskeva kielto, joka liittyy tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteisiin, muodostaa pääsäännön ja näin ollen kaikista mahdollisista poikkeuksista, joita lisäksi on tulkittava suppeasti, on oltava selkeä määräys.

Tullia "vaikutukseltaan vastaavan maksun" käsite, jota ei millään tavalla voida pitää poikkeuksena tullien kieltoa koskevasta yleisestä säännöstä, on päinvastoin sen välttämätön täydennys, jonka vaikutuksesta kielto tehostuu.

Kyseinen ilmaisu, joka jatkuvasti liitetään "tullien" käsitteeseen, on osoitus pyrkimyksestä kieltää sellaisten toimenpiteiden lisäksi, jotka selvästi toteutetaan perinteisten tullien muodossa, myös sellaiset toimenpiteet, joista käytetään muita nimityksiä tai jotka otetaan käyttöön muiden menettelyjen kautta ja jotka johtavat samaan syrjivään tai suojaavaan vaikutukseen kuin tullit.

Sen ratkaisemiseksi onko maksu vaikutukseltaan tullia vastaava, on otettava huomioon maksun vaikutus niihin tavoitteisiin nähden, joista määrätään perustamissopimuksessa, erityisesti siinä osassa, osastossa ja luvussa, johon 9 ja 12 artikla sisältyvät ja joka koskee tavaroiden vapaata liikkuvuutta, ja vielä yleisemmin 3 artiklan niihin tavoitteisiin nähden, joilla pyritään välttämään kilpailun vääristyminen.

Näin ollen ei ole tärkeää tietää, sisältyykö maksuun kaikki vai ainoastaan yksi tullia vastaava vaikutus taikka pyritäänkö näiden vaikutusten rinnalla muihin ensisijaisiin tai toissijaisiin päämääriin, silloin kun maksu on perustamissopimuksen edellä mainittujen tavoitteiden vastainen eikä se ole yhteisön menettelyn tulos vaan yksipuolisen päätöksen tulos.

Edellä esitetyistä seikoista seuraa, että 9 ja 12 artiklan mukaisesti vaikutukseltaan vastaavaa maksua voidaan sen nimityksestä tai kantamistavasta riippumatta pitää maksuna, joka määrätään yksipuolisesti joko tuontihetkellä tai sen jälkeen ja jolla on sama vaikutus tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen kuin tullilla sen perusteella, että se määrätään erityisesti jäsenvaltiosta tuodulle tuotteelle mutta ei samanlaiselle kotimaiselle tuotteelle, ja muuttaa siten sen hintaa.

2. *Soveltaminen pääasiaan*

Maustekakuille määrätystä maksusta, joka otettiin käyttöön Belgiassa 16.8.1957 annetulla kuninkaallisella asetuksella ja Luxemburgissa 20.8.1957 annetulla suurherttuakunnan asetuksella, käytetään nimitystä "tuontilisenssejä annettaessa kannettava 'erityinen tuontimaksu'".

Perustamissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen mutta ennen sen voimaantuloa käyttöön otetun kyseisen maksun lainmukaisuutta ei voida kiistää.

Sen sijaan voidaan kiistää kyseisen maksun 1.1.1958 jälkeen toteutetut korotukset sekä sen ulottaminen yhteisen tullitariffin nimikkeeseen 19.08 kuuluviin maustekakkujen kaltaisiin tuotteisiin kummankin maan 24.2.1960 ja 27.2.1960 antamilla asetuksilla.

Nämä perustamissopimuksen voimaantulon jälkeen annetut yksipuoliset asetukset, joilla korotettiin kyseisten tuotteiden tuonnin yhteydessä ja ajankohtana kannettavaa "erityistä maksua", joka määrättiin yksinomaan kyseisille tuotteille niiden maahantuonnin perusteella, antavat aihetta olettaa, että kyseessä on tavaroiden vapaan liikkuvuuden perusperiaatteen kanssa ristiriidassa oleva syrjintä ja suojaaminen. Jos tällaiset toimenpiteet yleistyvät, perusperiaate menettää merkityksensä.

Vastaajat kiistävät nämä perustelut ja väittävät, että perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan tällaisen maksun käyttöönotto on sallittu, jos se vastaa sisäistä maksua, joka kannetaan kotimaisista tuotteista itsenäisen markkinapolitiikan perusteella.

Vastaajat pitävät riidanalaista maksua seurauksena tukihinnasta, joka otettiin käyttöön kotimaisten rukiintuottajien eduksi maataloutta koskeviin perustamissopimuksen määräyksiin sisältyvien poikkeusten nojalla.

Perustamissopimuksen kolmannen osan 2 luvun alkuun sijoitetun "veroja ja maksuja koskeville määräyksille" omistetun 95 artiklan soveltamista ei kuitenkaan voida ulottaa mihin tahansa maksuihin.

Esillä olevassa asiassa riidanalainen maksu ei näytä kuuluvan muotonsa eikä selkeästi ilmaistun taloudellisen tavoitteensa puolesta 95 artiklan veroja ja maksuja koskevan määräyksen soveltamisalaan.

Lisäksi kyseisen artiklan soveltamisalaa ei voida laajentaa niin paljoa, että minkäänlainen maahantuodulle tavaralle määrätyn verorasituksen ja samanlaiselle kotimaiselle tuotteelle määrätyn toisenlaisen, esimerkiksi taloudellisen, rasituksen välinen tasoitus olisi sallittu.

Jos tällainen tasoitus sallittaisiin, jäsenvaltiot voisivat sisäisen suvereniteettinsa nojalla tasoittaa monenlaisia eri maksuja, joita määrätään mille tahansa tuotteille. Tällainen menettely loukkaisi perustamissopimuksessa määrättyjä periaatteita tavalla, jota ei voida korjata.

Perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä kohdassa sallitaan epäsuorasti maahantuodulle tuotteelle määrätyt "maksut" ainoastaan siltä osin, kuin samat maksut määrätään samoin edellytyksin samanlaisille kotimaisille tuotteille.

Lisäksi on huomattava, että esillä olevassa asiassa riidanalaisen maksun tarkoitus ei ole tasoittaa maksuja, joka rasittavat eri tavalla kotimaisia ja maahantuotuja tuotteita, vaan itse tuotteiden hintoja.

Vastaajat ovat itse asiassa vahvistaneet, että riidanalaisen maksun tarkoitus oli "tasoittaa ulkomaisen tuotteen hinta vastaamaan belgialaisen tuotteen hintaa" (vastine, s. 19).

Vastaajat esittivät jopa epäilynsä siitä onko "perustamissopimuksen rakenteen mukaista, että yhden valtion tuottajat voivat yhteismarkkinoiden sisällä hankkia raaka-aineita halvemmalla kuin toisen jäsenvaltion tuottajat" (vastaajan vastaus, s. 29).

Tässä väitteessä ei oteta huomioon periaatetta, jonka mukaan yhteisön toimintaan sisältyy sellaisen järjestelmän toteuttaminen, jolla taataan, ettei kilpailu vääristy yhteismarkkinoilla (3 artiklan f alakohta).

Vastaajien väitteen hyväksyminen johtaisi mahdottomaan tilanteeseen, sillä se olisi täysin perustamissopimuksen tavoitteiden vastainen.

Perustamissopimuksen 38 artiklan 2 kohdan mukaan maatalousalalla myönnetyt poikkeukset yhteismarkkinoiden toteuttamista koskevista määräyksistä ovat poikkeustoimenpiteitä, joita on tulkittava suppeasti.

Poikkeustoimenpiteiden soveltamisalaa ei näin ollen voida laajentaa, sillä poikkeuksesta tulisi silloin sääntö ja suuri osa jalostetuista tuotteista jäisi perustamissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

Liitteessä II esitettyä luetteloa on näin ollen pidettävä rajoittavana, mikä vahvistetaan 38 artiklan 3 kohdan toisessa virkkeessä.

Maustekakut eivät sisälly liitteessä II lueteltuihin tuotteisiin eikä niitä ole lisätty luetteloon 38 artiklan 3 kohdassa määrätyn yhteisön menettelyn mukaisesti.

Määrätyllä talouden alalla mahdollisesti syntyvien ongelmien ratkaisemiseksi jäsenvaltiot ovat halunneet ottaa käyttöön yhteisön menettelyt kansallisten viranomaisten yksipuolisten toimenpiteiden estämiseksi.

Esillä olevassa asiassa riita-asian kohteena olevasta maksun korotuksesta ja laajentamisesta päätettiin yksipuolisesti.

Kaikki edellä esitetyt seikat osoittavat, että vastaajia vastaan esitettyä syrjintää ja suojaamista koskevaa väitettä ei ole kumottu.

Vastaajat eivät myöskään ennen 8.11.1962 päivättyä pyyntöään suullisen käsittelyn

uudelleen aloittamisesta kiistäneet sitä, että niiden toteuttama markkinapolitiikka "johtaa välillisesti suojaamiseen" (Belgian suullinen lausuma, s. 21), sillä kyseessä oli vastaajien mukaan riidan kohteena olevan maksun toissijainen vaikutus eikä sen pääasiallinen vaikutus.

Edellä mainitussa 8.11.1962 päivätyssä pyynnössä esitetty kanta on päinvastainen, mutta siinä myönnetään kuitenkin, että riidan kohteena olevat erityiset maksut "varmasti estävät tavaroiden vapaata liikkuvuutta".

Belgian hallitus, joka vastauksessaan (s. 13) väittää, että komissio oli "aiheuttanut rikkomisen jatkumisen, jonka lopettamiseen vastaajana oleva asianosainen oli osoittanut olevansa valmis", ei 27.11.1961 päivätyssä kirjeessään kiellä "yksipuolisen toimenpiteen moitittavuutta".

Edellä esitetyt perustelut osoittavat, että Belgiassa ja Luxemburgissa perustamissopimuksen voimaantulon jälkeen korotettu ja laajennettu maustekakkujen "erityinen tuontimaksu" sisältää kaikki 9 ja 12 artiklan mukaisen tullia vaikutukseltaan vastaavan maksun ainekset.

Näin ollen on todettava, että 1.1.1958 jälkeen tehdyt päätökset kyseisen maksun korottamisesta tai laajentamisesta ovat perustamissopimuksen vastaiset.

Oikeudenkäyntikulut

Koska vastaajat ovat hävinneet asian kaikkien väitteiden osalta, heidät velvoitetaan työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla,

ottaen huomioon oikeudenkäyntiasiakirjat,

kuultuaan esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen,

ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 3, 9, 12, 17, 38, 95, 155, 169, 226 ja 235 artiklan,

ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan,

ottaen huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen ja erityisesti sen 69 artiklan 2 kohdan,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on hylännyt muut laajemmat tai vastakkaiset vaatimukset ja antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Euroopan talousyhteisön komission Luxemburgin suurherttuakuntaa ja Belgian kuningaskuntaa vastaan nostamat kanteet 2/62 ja 3/62 otetaan tutkittaviksi ja ne ovat perusteltuja.**

2) **Luxemburgin ja Belgian 1.1.1958 jälkeen tekemien päätösten mukaiset maustekakkujen tuontilisenssejä annettaessa kannettavan erityisen maksun korotukset sekä kyseisen maksun ulottaminen koskemaan yhteisen tullitariffin nimikkeeseen 19.08 kuuluvia maustekakkujen kaltaisia tuotteita ovat perustamissopimuksen vastaisia.**

3) **Kantajat velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Donner Delvaux Rossi

Riese Hammes Trabucchi Lecourt

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä joulukuuta 1962.

A. Van Houtte
kirjaaja

presidentin puolesta
L. Delvaux
jaoston puheenjohtaja